

Postavenie spoločenstva vlastníkov bytov a nebytových priestorov v konkurze a reštrukturalizácii

JUDr. Marek VALACHOVIČ
advokát

externý doktorand na Fakulte práva Paneurópskej vysokej školy

VALACHOVIČ, M.: Postavenie spoločenstva vlastníkov bytov a nebytových priestorov v konkurze a reštrukturalizácii; Justičná revue, 65, 2013, č. 2, s. 231 – 240.

Príspevok poukazuje na niektoré dôsledky, ktoré so sebou prináša aplikácia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v platnom znení na spoločenstvá vlastníkov bytov a nebytových priestorov. Tie primárne upravuje zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v platnom znení, ktorý vo svojich ustanoveniach síce pripúšťa použitie noriem konkurzného práva na právny režim spoločenstiev vlastníkov, avšak ich dôsledná aplikácia prináša v právnej praxi nevyhnutné dôsledky spočívajúce v zastavení alebo zrušení konkurzu spoločenstva pre nedostatok majetku. Na základe rozboru noriem regulujúcich rozsah majetku spoločenstva vlastníkov a jeho postavenia, ako nepriameho zástupcu vlastníkov bytov a nebytových priestorov pri výkone správy bytového domu, dochádza autor k záveru, že v praxi je takmer nemožné, aby na spoločenstvo vlastníkov podľa právneho stavu de lege lata bol vyhlásený konkurz. Rovnako tak aplikácia inštitútu reštrukturalizácie na neziskové organizácie, akou sú spoločenstvá vlastníkov, je, podľa autora, vyslovene nevhodná, a to z dôvodu, že spoločenstvo nie je podnikateľský, ale správcovský subjekt.

Úvod

Ako už naznačuje názov tohto príspevku, jeho predmetom bude postavenie spoločenstva vlastníkov bytov a nebytových priestorov v právnom režime konkurzného a reštrukturalizačného konania, ktoré je regulované primárne zákonom č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v platnom znení (ďalej len „ZoKaR“). Na základe podrobnej analýzy príslušných noriem regulujúcich jednak postavenie samotného spoločenstva vlastníkov, ako aj upravujúcich konkurzného a reštrukturalizačného konania, budeme nielen hľadať odpovede na nastolené otázky, ale zároveň prezentovať naše právne názory na súčasne platnú právnu úpravu v tejto oblasti.

Právne postavenie spoločenstva vlastníkov

Hmotnoprávne postavenie spoločenstva vlastníkov ako právnickej osoby *sui generis*, založenej za účelom výkonu správy bytových domov, je upravené v zákone č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v platnom znení (ďalej len „ZoVB“), konkrétne v ust. § 7 – 7d, ktoré dopĺňa všeobecná právna úprava právnických osôb, zakotvená v príslušných ustanoveniach zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení (ďalej len „OZ“).

Spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov sa ako právnická osoba odlišuje od iných právnických osôb (najmä od rôznych foriem obchodných spoločností) tým, že vzniká vý-

register, zapíše doň podľa tohto rozhodnutia obnovenie právnickej osoby, skutočnosť likvidácii a údaje o likvidátorovi. Od obnovenia sa na právnickú osobu hľadí akoby ni-

bola právnická osoba obnovená z dôvodu zistenia neznámeho majetku, obnovia sa aj pohľadávky jej veriteľov. V tomto ustanovení sa preberá v podstate doterajšie znenie Obchodného zákonníka.

hádza pri úprave dodatočnej likvidácie z doterajšej právnej úpravy obsiahnutej v ust. 209 a 210 Obchodného zákonníka. Na rozdiel od slovenskej právnej úpravy, česká právna úprava zotrvávaní inštitútu obnovenia existencie právnickej osoby a obnovenia jej likvidácie, prijíma právnu domnienku kontinuity existencie právnickej osoby a zotrváva tiež na základe obnovenia neuspokojených pohľadávok veriteľov právnickej osoby. Slovenská právna úprava obsiahnutá v ust. § 75a Obchodného zákonníka stojí na konštrukcii, že existenciu právnickej osoby obchodnej spoločnosti nemožno obnoviť a že pri zistení ďalšieho majetku spoločnosti súd len o dodatočnej likvidácii tohto majetku. Pokiaľ ide o pohľadávky zaniknutej spoločnosti, tieto sa rozhodnutím súdu o dodatočnej likvidácii spoločnosti obnovujú a možno ich vykonať, v akom neboli uspokojené. Úprava dodatočnej likvidácie predstavuje najväčší rozdiel medzi koncepciou českej a slovenskej právnej úpravy likvidácie a je na mieste venovať jej špeciálnu pozornosť.

Príloha

HAVEL, B.: Osnova občanského zákoníku. Osnova zákona o obchodních korporacích. Praha: Čeněk, 2009, ISBN 978-80-7380-205-9

OTAVSKÝ, K.: Všeobecný zákoník obchodní a pozdější normy obchodního práva občanských. Československý kompas, Praha, 1929

VALACHOVIČ, M.: in ŽITŇANSKÁ, L. – OVEČKOVÁ, O. a kol.: Základy obchodného práva, Bratislava, 2009, ISBN 978-80-8078-276-4

VALACHOVIČ, M.: slovenského jazyka 4, 4., doplnené a upravené vydanie. Redigovali: J. KAČALA, M. POVAŽAJ. Bratislava: Veda 2003, ISBN 80-224-0750-X, heslo „účel“

VENIG, A.: Příručka obchodního práva. Československý kompas, Praha, 1947

VALACHOVIČ, M.: Právne postavenie spoločenstva vlastníkov bytov a nebytových priestorov v konkurze a reštrukturalizácii (editor: J. LAZAR), Ministerstvo spravovania verejného zámeru kodifikácie súkromného práva (Bratislava 2008, s. 295, ISBN 978-80-8893-188-1

VALACHOVIČ, M. – PLÍVA, S. – PŘIBYL, Z. – ČERNÁ, S. – VÍT, J. – ZAHRADNÍČKOVÁ, M.: Obchodní zákoník. I. díl. CODEX, Praha 1993, ISBN: 80-01185-2-6

VALACHOVIČ, M.: Komenář k obchodnímu zákoníku, 5. díl, §§ 566 – 775. Linde, Praha, 1999, ISBN: 80-7202-175-8

VALACHOVIČ, M. – VANĚK, S. a kol.: Československé hospodářské právo. Panoráma, Praha, 1979

VALACHOVIČ, M. – HUSÁR, J. a kol.: Obchodné právo. IURA EDITION, Bratislava, 2009, ISBN 978-80-8078-290-0

učne na účel stanovený osobitným zákonom (ZoVB), pričom disponuje len tzv. špeciálnou právnou subjektivitou. To znamená, že spoločenstvo môže vykonávať len také činnosti, ktoré vymedzuje zákon, a iba v týchto veciach je oprávnené vykonávať svoje práva a zaväzovať sa v právnych vzťahoch. Táto zásada je vyjadrená najmä v ust. § 7 ods. 1 a ust. § 7b ods. 1 ZoVB. Keďže spoločenstvo patrí pod tzv. neziskové organizácie, nemôže podnikáť v zmysle legálnej definície podnikania, upravenej v ust. § 2 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v platnom znení (ďalej len „OBZ“). To znamená, že spoločenstvo nemôže vykonávať samostatne vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť akúkoľvek činnosť za účelom dosiahnutia zisku. Hoci reštrikcia v podobe zákazu podnikania pre spoločenstvo nie je v žiadnej právnej norme ZoVB *expressis verbis* obsiahnutá, možno tento zákaz implicitne vyvodit' z viacerých právnych noriem (najmä z ust. § 7 a 7b ZoVB). Napríklad, hoci spoločenstvo môže v mene vlastníkov bytov prenajímať spoločné nebytové priestory, spoločné časti a zariadenia bytového domu, ako aj jeho príslušenstvo a prilahlý pozemok, nejde o podnikanie, lebo všetky tieto príjmy sú príjmami fondu prevádzky, údržby a opráv, ktorý patrí vlastníkom bytov a nebytových priestorov v dome (ust. § 7b ods. 4 a § 10 ods. 2 písm. b) ZoVB).

V prípade, že spoločenstvo vlastníkov by mohlo podnikáť, nebolo by potrebné zriaďovať spoločenstvo ako právnickú osobu *sui generis*, ale mohla by sa vytvoriť akákoľvek obchodná spoločnosť, ktorá by, okrem výkonu správy domu, vykonávala aj podnikateľskú činnosť v súlade s OBZ. Uvedených dôvodov teda o zámere zákonodarcu, ktorý v ust. § 7b ZoVB upravil postavenie spoločnosti ako nepodnikateľského subjektu, nemožno mať akékoľvek pochybnosti. Keďže pôvodnom znení zákona (ust. § 7 ZoVB, účinnom do 30. 6. 2004) nebolo právne postavenie spoločnosti vlastníkov, ako aj jeho predmet činnosti, jednoznačne definované, ďalšie novely ZoVB tieto nedostatky pôvodnej právnej úpravy postupne odstránili.

Vlastný majetok môže spoločenstvo v zmysle tohto ustanovenia nadobúdať len v obmedzenom rozsahu a výlučne na účely činností vymedzených v tomto zákone. Z majetku spoločnosti sú *ex lege* vyňaté byty a nebytové priestory v dome, ktorý spoločenstvo vlastníkov spravuje. Okrem bytov a nebytových priestorov v dome je však z majetkových hodnôt spoločnosti vyňatý aj akýkoľvek iný nehnuteľný majetok, keďže zákon explicitne obsahuje zákaz nadobúdať do vlastníctva byty, nebytové priestory a iný nehnuteľný majetok.

Vyššie uvedené skutočnosti teda môžu vyvolať pochybnosti o tom, či sa na spoločnosť vlastníkov právna úprava konkurzu a reštrukturalizácie vôbec vzťahuje.

Napriek tomu, že spoločenstvo nie je založené za účelom dosahovania zisku, ale výlučne na výkon správy bytového domu, môže počas jeho existencie nastať teoreticky situácia, že sa spoločnosť dostane do úpadku. Keďže do negatívneho vymedzenia okruhu subjektov, na ktorý ZoKaR nevzťahuje, spoločenstvo vlastníkov nepatrí,¹⁾ aplikuje sa naň teda aj právna úprava konkurzu a reštrukturalizácie v zmysle ZoKaR, hoci je to *prima facie* akokoľvek zvláštne. Spoločenstvo ako právnická osoba sa teda môže dostať do konkurzu v dôsledku svojho úpadku, hoci

¹⁾ Podľa ust. § 2 ZoKaR: „Tento zákon sa nevzťahuje na usporiadanie majetkových pomerov dlžníka, ktorým je štát, štátna rozpočtová organizácia, štátna príspevková organizácia, štátny fond, obec, vyšší územný celok, rozpočtová organizácia a príspevková organizácia v zriaďovateľskej pôsobnosti obce a vyššieho územného celku alebo iná osoba, za ktorej všetky záväzky zodpovedá alebo ručí štát. Tento zákon sa nevzťahuje ani na usporiadanie majetkových pomerov dlžníka, ktorým je Národná banka Slovenska, Fond ochrany vkladov alebo Garančný fond investícií.“

v právnej praxi sú takéto situácie veľmi ojedinelé.²⁾ V ďalšom texte ozrejníme dôvody, pre ktoré je v slovenských podmienkach vyhlásenie konkurzu na majetok spoločnosti naozaj raritou.

Podľa ZoKaR je spoločenstvo vlastníkov ako potenciálny dlžník povinné predchádzať úpadku a v prípade jeho hrozby je povinné urobiť vhodné a primerané opatrenia na jeho odvrátenie (§ 4 ZoKaR). Ak sa napriek racionalizačným opatreniam nepodarí úpadok vyriešiť, je predseda spoločnosti, ako jeho štatutárny orgán, povinný podať návrh na vyhlásenie konkurzu do 30 dní, odkedy sa dozvedel alebo mohol dozvedieť, pri zachovaní odbornej starostlivosti, o úpadku (§ 11 ods. 2 ZoKaR). Ďalej je potrebné postupovať podľa ZoKaR, čo môže mať vážne dôsledky pre vlastníkov bytov a nebytových priestorov.

Spoločenstvo vlastníkov vystupuje v právnych vzťahoch ako nepriamy zástupca vlastníkov, čo znamená, že v zásade vykonáva právne úkony týkajúce sa správy domu vo vlastnom mene a na účet vlastníkov (ust. § 7b ods. 1 a 2 ZoVB).³⁾ V dôsledku týchto právnych úkonov sa spoločnosť môže ľahko dostať do platobnej neschopnosti⁴⁾ alebo predĺženia⁵⁾ z dôvodu vzniku jeho právnej zodpovednosti za záväzky vlastníkov, zakotvenej v ust. § 7b ods. 5 ZoVB⁶⁾. Aj napriek nie celkom jednoznačnej dikcii tohto ustanovenia, jeho rozporu s ust. § 9 ods. 2 ZoVB⁷⁾ a z toho vyplývajúcej problematickosti určenia druhu tohto spoločného záväzku, možno teleologickým, systematickým i logickým výkladom vyvodit', že spoločenstvo vlastníkov v plnom rozsahu zodpovedá svojim majetkom za záväzky vlastníkov, ktorých pri rôznych právnych úkonoch *ex lege* zastupuje. V prípade, ak spoločenstvo neuhradí z prostriedkov vlastníkov vzniknuté záväzky, možno sa domáhať uspokojenia týchto pohľadávok aj z iného majetku jednotlivých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome.

Typickým príkladom z praxe je situácia, keď spoločnosť vo vlastnom mene uzavrie zmluvu o dielo so zhotoviteľom na obnovu bytového domu, na základe ktorej má zhotoviteľovi vyplatiť dohodnutú cenu za dielo. Počas realizácie diela sa však môže stať, že spoločnosť z rôznych dôvodov nemusí zhotoviteľovi uhradiť cenu za dielo z finančných prostriedkov vlastníkov, ktoré spravuje. V týchto prípadoch vznikne veriteľovi (napr. už spomínanému zhotoviteľovi, banke alebo dodávateľovi služieb) voči spoločnosti vlastníkov pohľadávka.

²⁾ Z dostupných oficiálnych údajov, zverejnených v Obchodnom vestníku, bol totiž v rámci Slovenskej republiky vyhlásený len jediný konkurz na majetok spoločnosti, a to dňa 20. 5. 2010, kedy bolo v Obchodnom vestníku uverejnené oznámenie o vyhlásení konkurzu na majetok spoločnosti vlastníkov bytov v Humennom. Ide o konkurzné konanie vedené na Okresnom súde Prešov pod spis. zn. 2K/17/2010.

³⁾ Toto oprávnenie implicitne vyplýva z ust. § 7b ods. 2 ZoVB, podľa ktorého „Spoločnosť uzatvára zmluvy v rozsahu svojej činnosti podľa tohto zákona, najmä o dodávke plnení spojených s užívaním bytov a nebytových priestorov, o poistení domu alebo o prenájme podľa odseku 1. Spoločnosť môže vo vlastnom mene vymáhať plnenie povinností vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome podľa tohto zákona.“

⁴⁾ Platobne neschopný je ten, kto nie je schopný plniť 30 dní po lehote splatnosti aspoň dva peňažné záväzky viac ako jednému veriteľovi. Za jednu pohľadávku pri posudzovaní platobnej schopnosti dlžníka sa považujú všetky pohľadávky, ktoré počas 90 dní pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu pôvodne patrili len jednému veriteľovi.

⁵⁾ Predĺžený je ten, kto je povinný viesť účtovníctvo podľa osobitného predpisu, má viac ako jedného veriteľa a hodnota jeho splatných záväzkov presahuje hodnotu jeho majetku.

⁶⁾ „Spoločnosť zodpovedá za záväzky vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, ktoré vznikli pri výkone správy, až do výšky splatených úhrad za plnenia alebo do výšky zostatku fondu prevádzky, údržby a opráv v príslušenstve domu. Zodpovednosť za úhradu záväzkov voči dodávateľom služieb a tovaru, ktoré obstaráva spoločnosť v rámci zmluvy o spoločnosti, nesie vlastník bytu alebo nebytového priestoru v dome, iba ak nie sú kryté úhradami za plnenia alebo úhradami preddávok do fondu prevádzky, údržby a opráv spoločnosti.“

⁷⁾ „Právne úkony týkajúce sa domu, spoločných častí domu a spoločných zariadení domu, príslušenstva a pozemku zaväzujú spoločnosť, a ak sa spoločnosť nezriaďuje, zaväzujú všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome.“

Od účinnosti novely ZoKaR č. 348/2011 Z. z. (od 1. 1. 2012) je pritom už pre veriteľa oveľa jednoduchšie splniť podmienky na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka, najmä pokiaľ ide preukázanie pohľadávok veriteľa, ktoré osvedčujú dôvodnosť takéhoto návrhu, resp. predpokladanú platobnú neschopnosť spoločenstva vlastníkov ako dlžníka (ust. § 11 a § 12 ZoKaR). Z hľadiska by sa teda počet podaných návrhov na vyhlásenie konkurzu na majetok spoločenstiev mohol teoreticky zvýšiť, nakoľko nutnosť disponovania dvoma exekučnými titulmi, resp. písomne uznanými pohľadávkami dvoch rôznych veriteľov bola v praxi podmienkou, ktorú veriteľov v súvislosti s podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka nedokázalo splniť.

Zrejme kľúčovým faktorom, ktorý determinuje minimum vyhlásených konkurzov na majetok spoločenstiev, je výrazne limitovaný rozsah majetku, ktorý by bol postihnuteľný v rámci konkurzného konania pri speňažení majetku spoločenstva. Majetkový substrát spoločenstva je totiž výrazne redukovaný ust. § 7b ods. 1 a 4 ZoVB. V zmysle týchto ustanovení do majetku spoločenstva nepatria nielen byty a nebytové priestory v dome, ktorý spravuje, ale spoločenstvo ne môže nadobúdať do vlastníctva ani iné byty, nebytové priestory alebo iný nehnuteľný majetok. Spoločenstvo môže síce v mene vlastníkov bytov prenajímať spoločné nebytové priestory, spoločné časti domu a zariadenia domu, príslušenstvo a príľahlý pozemok, avšak tento príjem tvorí len prevádzky údržby a opráv. Spoločenstvo sa tiež nemôže zúčastňovať na podnikaní iných spoločností a nemôže uzatvárať zmluvy o tichom spoločenstve.

Na prvý pohľad by sa teda mohlo zdať, že majetok spoločenstva budú tvoriť najmä finančné prostriedky akumulované vo fonde prevádzky, údržby a opráv, do ktorého sú vlastníci povinní mesačne prispievať (ust. § 7b ods. 5 v spojení s ust. § 10 ods. 1 ZoVB) a úhrady za plnenia, ktorým sú vlastníci tiež povinní hradíť pravidelne (ust. § 7b ods. 5 a ust. § 10 ods. 6 ZoVB). V skutočnosti však tieto finančné prostriedky nie sú aktívami spoločenstva, ako sa to môže javiť, ale ide o majetok všetkých vlastníkov v dome, s ktorým spoločenstvo len hospodári v zmysle svojho záväzného mandátu. Táto skutočnosť jednoznačne vyplýva z ust. § 7b ods. 1 ZoVB, podľa ktorého spoločenstvo **„hospodári s úhradami vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome za plnenia spojené s užívaním bytu alebo nebytového priestoru okrem úhrad za tie služby práce, ktoré vlastník bytu a nebytového priestoru v dome uhrádza priamo dodávateľovi (ďalej len „úhrady za plnenia“), a s fondom prevádzky, údržby a opráv, ktorý sa tvorí z príspevkov vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, ako aj s majetkom získaným svojou činnosťou.“**

Potvrzuje to aj dikcia ust. § 7b ods. 4 ZoVB, podľa ktorej **„Spoločenstvo je povinné finančné prostriedky vybrané od vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome alebo získané vlastnou činnosťou zhromažďovať len na účtoch v banke. Majiteľom účtu domu zriadeného spoločenstvom v banke sú vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome; spoločenstvo je povinné disponovať s finančnými prostriedkami na účte domu a vykonávať k tomuto účtu úhrady a povinnosti vkladateľa podľa osobitného zákona o ochrane vkladov.“**

V tejto súvislosti vzniká logicky otázka, čo možno subsumovať pod pojem „majetok získaný svojou činnosťou“, s ktorým spoločenstvo hospodári. Pri negatívnom vymedzení majetku v zmysle ust. § 7b ods. 1 ZoVB a pozitívnom vymedzení príjmov fondu opráv podľa ust. § 10 ods. 2 ZoVB možno dospieť k záveru, že spoločenstvo môže nadobúdať majetok len z darov, odkazov v závetoch (v oboch prípadoch s výnimkou nehnuteľného majetku), z majetkových sankcií, z pre-

daja spoločných nebytových priestorov, spoločných častí a spoločných zariadení domu, ak sa vlastníci dohodnú, že tento príjem nebude tvoriť fond prevádzky, údržby a opráv [porovnaj ust. § 10 ods. 2 písm. f) ZoVB], alebo ak sa vlastníci dohodnú, že budú prispievať na tvorbu majetku spoločenstva osobitnými príspevkami na správu (z ktorých sa bude hradíť napr. bežná prevádzka spoločenstva, vybavenie a režijné náklady jeho predsedu, vrátane odmeny jeho i členov rady).

Hnuteľným majetkom môže byť akákoľvek vec nadobudnutá z finančných prostriedkov fondu prevádzky údržby a opráv a obstaraná spoločenstvom alebo správcom za účelom výkonu správy domu (napr. zariadenie kancelárie predsedu spoločenstva vrátane hardvéru a softvéru, elektronické kľúče, žiarovky, či opravárenské náradie alebo kosačka). Podmienkou však je, že akákoľvek vec obstaraná z prostriedkov fondu prevádzky, údržby a opráv, musia byť náležavo zmluvne prevedené do majetku spoločenstva, nakoľko inak by boli v podielovom spoluvlastníctve všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, čo by bolo nepochybne neúčelné. Takýto inventár totiž musí byť v podielovom spoluvlastníctve vlastníkov bytov tak, ako je to so všetkými ostatnými majetkovými hodnotami vlastníkov bytov. Tento jednoduchý záver vyplýva zo skutočnosti, že finančné prostriedky, za ktoré sa všetky hnuteľné veci „spoločenstva“ zaobstarávajú, patria vlastníkom bytov a nebytových priestorov. Kúpa predstavuje len zmenu charakteru majetku, z účtovného hľadiska ide len o presun aktív vlastníkov bytov z finančných prostriedkov deponovaných na bankovom účte na (drobný) majetok. Navyše, spoločenstvo ako subjekt v konečnom dôsledku nemá „na krytie“ takejto transakcie žiadne prostriedky, inak povedané, nemá aký majetok transformovať na prípadný (drobný) majetok, hnuteľné veci. Jedinou potenciálnou majetkovou hodnotou spoločenstva sú tak pohľadávky voči vlastníkom bytov, ktoré budú opísané nižšie.⁸⁾

Náš záver o takto obmedzenom majetku potvrdzuje aj vyššie spomenutý jediný príklad konkurzného konania z praxe, v ktorom došlo k vyhláseniu konkurzu na majetok spoločenstva vlastníkov v Humennom. Vo zverejnenom súpise majetku tohto úpadcu sa totiž nachádzajú hnuteľné veci ako lopata na sneh, lopata, motyka, vrtačka, osobný počítač s príslušenstvom (monitor, tlačiareň a operačný systém) v celkovej hodnote 1.186,90 €. Zvyšok majetku tohto spoločenstva podľa súpisu konkurzného správcu predstavovali pohľadávky voči jednotlivým vlastníkom bytov a nebytových priestorov z titulu neuhradeného nájomného. Zaradenie týchto aktív do majetku spoločenstva však považujeme, vzhľadom na znenie zákona, minimálne za diskutabilné a sporné.

Z dikcie vyššie citovaných zákonných ustanovení (ust. § 7b ods. 1, 4 a 5 ZoVB, ako aj z ust. § 10 ods. 1 ods. 6 ZoVB), podľa nášho názoru, jednoznačne vyplýva, že pohľadávky voči vlastníkom z titulu neuhradených výúčtovaní fondu prevádzky, údržby a opráv alebo úhrad za plnenia, či nájomného patria všetkým vlastníkom bytov a nebytových priestorov v dome z titulu ich podielového spoluvlastníctva spoločných častí a spoločných zariadení domu. Z tohto dôvodu teda nepatria spoločenstvu, ktoré ich len spravuje a v rámci zjednodušenia procesu ich vymáhania; spoločenstvo má zákonný mandát uplatniť tieto pohľadávky vo vlastnom mene na súdnej ceste v zmysle ust. § 7b ods. 2 ZoVB *in fine*. Vzhľadom na fakt, že vzťah založený medzi spoločenstvom a vlastními bytov a nebytových priestorov je svojou povahou blízky príkaznej zmluve, možno naň prostredníctvom ust. § 3 ods. 1 ZoVB aplikovať aj príslušné ustanovenia OZ o pr-

8) GRAUSOVÁ, K.: *Rozsah zodpovednosti vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome vo vzťahu k tretím osobám*; *Bulletin slovenskej advokácie*, č. 1-2, 2012, s. 16.

nej zmluve (ust. § 724 a nasl. OZ). Vychádzajúc z tejto premisy sa potom v odbornej verejnosti môžeme stretnúť s názorom, že „pri výkone správy bytového domu teda spoločenstvu ako vlastníkom voči vlastníkom bytov ako príkazcom vznikajú pohľadávky a stávajú sa tak jedinou enklávne exekvovateľnou majetkovou hodnotou spoločenstva. Ide však o pohľadávky voči notlivým vlastníkom bytov, vznikajúce z titulu nepriameho zastúpenia pri právnych úkonoch týkajúcich sa správy bytového domu. Z titulu tvorby fondu prevádzky, údržby a opráv, či iných výhľadových fondov a úhrad pohľadávky spoločenstvu voči vlastníkom bytov nevznikajú, keďže tieto sú od počiatku určené k uloženiu (kumulované) na bankovom účte vlastníkov bytov, nie spoločenstva. Spoločenstvo žiadnymi inými majetkovými hodnotami nedisponuje.“⁹⁾ O skutočnosti, že v danom prípade môže ísť o pohľadávky spoločenstva, svedčí aj dikcia ust. § 15 ods. 1 /B, v zmysle ktorého na zabezpečenie pohľadávok vzniknutých z právnych úkonov týkajúcich sa domu, spoločných častí domu, spoločných zariadení domu a príslušenstva, a na zabezpečenie pohľadávok vzniknutých z právnych úkonov týkajúcich sa bytu alebo nebytového priestoru v dome, ktoré urobil vlastník bytu alebo nebytového priestoru v dome, vzniká zo zákona k bytu alebo k nebytovému priestoru v dome záložné právo v prospech spoločenstva (aj túto dikciu však považujeme za nesprávnu).

Uvedeného výkladu teda vyplýva, že v prípade konkurzu vyhláseného na majetok spoločenstva vlastníkov v Humennom, tieto pohľadávky voči vlastníkom nemali byť, podľa nášho názoru, zahrnuté do konkurznej podstaty predmetného spoločenstva vlastníkov. Rovnako je otáznne, či aj v tomto konkurznom konaní dostatočne preukázané, že hnuťelný majetok bol skutočne majetkom spoločenstva a nešlo o majetok vlastníkov, ktorý bol len obstaraný z finančných prostriedkov fondu prevádzky, údržby a opráv, ktoré konkurzom dotknuté spoločenstvo len spravovalo. Takéto úvahy už však smerujú nad rámec predmetu tohto príspevku.

Keďže spoločenstvo vlastníkov môže mať v zmysle ust. § 7b ods. 1 a § 10 ods. 2 ZoVB len obmedzený majetok vo veľmi obmedzenom rozsahu, v praxi sú častejšie situácie, že k vyhláseniu konkurzu na majetok spoločenstva ani nedôjde. Naopak, po začatí konkurzného konania na majetok spoločenstva dôjde spravidla k jeho zastaveniu (ust. § 20 ZoKaR), prípadne aj po vyhlásení konkurzu môže dôjsť k jeho zrušeniu, ak súd zistí, že majetok úpadcu nepostačuje ani na úhradu pohľadávok proti podstate (ust. § 102 ZoKaR). Práve tento dôvod bude, podľa nášho názoru, najčastejšou príčinou ukončenia konkurzných konaní začatých voči spoločenstvám vlastníkov. Zastavenie majetku spoločenstva z dôvodu zákonom obmedzeného majetku spoločenstva, spoločného pokrytí náklady konkurzu, resp. pohľadávky proti podstate, je dostatočným predpokladom k tomu, aby konkurzný súd takto postupoval.

K tomu však predsa len dôjde k vyhláseniu konkurzu na majetok spoločenstva ako dlžníka, právomocnosťou rozhodnutia o vyhlásení konkurzu sa začína konkurz. Konkurz sa považuje za vyhlásený zverejnením uznesenia o vyhlásení konkurzu v Obchodnom vestníku. Vyhlásením konkurzu dlžník stáva úpadcom. Vyhlásenie konkurzu bráni tomu, aby na úpadcu začalo alebo prebiehalo reštrukturalizačné konanie. Ak počas konkurzu dôjde na súd návrh na povolenie reštrukturalizačného úpadcu, súd návrh na povolenie reštrukturalizácie uznesením odmietne.

V prípade, že dôjde k vyhláseniu konkurzu na majetok spoločenstva podľa ZoKaR, táto skutočnosť sa spolu s menom, priezviskom a adresou trvalého pobytu správcu konkurznej podsta-

ty, určeného súdom, musí zapísať do registra spoločenstiev. Túto povinnosť má po vyhlásení konkurzu len správca konkurznej podstaty podľa ust. § 40 a nasl. ZoKaR.

Zrušenie a zánik spoločenstva v dôsledku konkurzu

V zmysle ustanovenia § 7d ods. 1 písm. c) ZoVB je vyhlásenie konkurzu jedným zo spôsobov zrušenia spoločenstva. Pre vlastníkov bytov a nebytových priestorov však z uvedeného ustanovenia nevyplýva povinnosť zabezpečiť následnú správu bytového domu inou formou (tretou osobou – správcom), alebo nemožnosť opätovného zriadenia spoločenstva. Tým by mohol byť vytvorený priestor na výraznú manipuláciu s poskytnutými plneniami zmluvných partnerov spoločenstiev a značná nerovnováha a právna neistota pri vstupe tretej osoby do právnych vzťahov s vlastníkami bytov, prípadne so spoločenstvom.

V súvislosti so znením ust. § 7d ods. 1 písm. c) ZoVB možno poukázať na terminologickú nejasnosť pri úprave zrušenia spoločenstva vlastníkov z dôvodu zamietnutia návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku dlžníka. Takáto právna úprava bola do ZoVB implementovaná novelou zákona č. 367/2004 Z. z., účinnou od 1. 7. 2004, v čase platnosti zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, ktorý obsahoval inú terminológiu ako neskorší ZoKaR. Po nadobudnutí účinnosti ZoKaR (1. 1. 2006) však konkurzný súd pri nedostatku majetku úpadcu návrh na vyhlásenie konkurzu nezamietal, ale konanie zastavuje podľa ust. § 20 ZoKaR. Podľa návrhu autorov je však takáto právna úprava nesprávna, pretože ak dlžník nemá dostatok majetku na úhradu nákladov konkurzu, ide o nesplnenie hmotnoprávnej podmienky pre vyhlásenie konkurzu, v dôsledku čoho by súd mal návrh zamietnuť.¹⁰⁾ Inak povedané, súd by mal v tomto prípade rozhodnúť v merite veci, a nie procesným rozhodnutím, ktorým zastavenie konania nepopadá chybne je. Zákonodarcu však po nadobudnutí účinnosti ZoKaR napriek tejto skutočnosti novelizoval ustanovenia OBZ, ktoré ešte obsahujú právnu terminológiu z pôvodného zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (porovnaj ust. § 68 ods. 3 OBZ), a nie samotný ZoKaR. K zrušeniu spoločenstva by teda v tomto prípade malo správne dôjsť až vykonateľnosťou rozhodnutia konkurzného súdu o zamietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku.

Právnu skutočnosťou, s ktorou zákon spája zánik spoločenstva ako právneho subjektu, je jeho výmaz z registra spoločenstiev (ust. § 7d ods. 4 ZoVB v spojení s ust. § 20a ods. 2 OZ). V týchto prípadoch teda spoločenstvo prestáva existovať až jeho výmazom z registra, vykonávaným príslušným správnym orgánom. O tomto úkone správneho orgánu sa podobne ako pri zápise spoločenstva nevydáva žiadne rozhodnutie, proti ktorému by bolo možné podať odvolanie (ust. § 7 ods. 11 ZoVB). Ide teda o konštitutívny zápis výmazu spoločenstva z registra. V tejto súvislosti je otáznne, či sa výmaz spoločenstva vykoná vždy iba na základe podania návrhu oprávnenej osoby v zmysle ust. § 7 ods. 8, resp. ust. § 7d ods. 3 ZoVB, alebo či tento úkon môže za určitých okolností vykonať aj príslušný správny orgán *ex officio*. Ustanovenie § 7d ods. 4 ZoVB totiž neupravuje, kto podáva návrh na výmaz spoločenstva, ale ustanovuje len právne následky takéhoto konštitutívneho rozhodnutia správneho orgánu. Pri logickej aplikácii ust. § 7 ods. 8 ZoVB¹¹⁾ sa však vynára problém spojený s oneskoreným alebo neúplným podaním návrhu, na zá-

10) PATAKYOVÁ, M. a kol.: Obchodný zákonník. Komentár; 3. vydanie, Praha: C. H. Beck, 2010, s. 214.
 11) Podľa tohto ustanovenia: „Do registra sa zapisuje aj zmena alebo zánik zapisovaných skutočností. Štatutárny orgán je povinný podať príslušnému správne orgánu návrh na zápis zmeny zapisovaných skutočností do 15 dní odo dňa, keď zmeny nastali, na ktorom musí byť pravosť podpisu úradne osvedčená. Ak bol návrh podaný oneskorene, zmenu alebo zánik zapisovaných skutočností na základe návrhu správny orgán nezapíše.“

klade ktorého správny orgán príslušnú zmenu alebo zánik zapisovaných skutočností nezapíše. Striktná a mechanická aplikácia tohto ustanovenia by však znamenala absurdné dôsledky napr. v prípadoch, keď sa vykoná likvidácia spoločenstva alebo prebehne zlúčenie, splynutie či rozdelenie spoločenstva a povinné osoby (likvidátor alebo štatutári zrušeného spoločenstva) nepodajú návrh na výmaz spoločenstva z registra. Podobne aj v prípadoch upravených v ust. § 68 ods. 4 OBZ totiž môže registrový súd vykonať výmaz spoločnosti z obchodného registra na základe právoplatného rozhodnutia. Ide o situácie:

- ak po ukončení konkurzného konania nezostane v spoločnosti žiadny majetok, alebo
- ak bol konkurz zrušený z dôvodu, že majetok úpadcu nestačí na úhradu výdavkov a odmenu správcu konkurznej podstaty, alebo
- ak bol návrh na vyhlásenie konkurzu zamietnutý pre nedostatok majetku, alebo
- ak bolo konkurzné konanie zastavené pre nedostatok majetku, alebo
- bol konkurz zrušený pre nedostatok majetku.

Vzhľadom na skutočnosť, že na základe odkazujúcej normy (ust. § 7d ods. 6 ZoVB) sa na zrušenie spoločenstva s likvidáciou alebo bez likvidácie a na jeho zánik použije primerane právna úprava OBZ o zrušení a zániku obchodných spoločností (ust. § 68 až § 75 OBZ), je otázne, do akej miery možno túto subsidiárnu úpravu aplikovať. Domnievame sa, že hoci to *expressis verbis* zo znenia ZoVB nevyplýva, v prípadoch uvedených vyššie by mohol obvodný úrad po splnení zákonných podmienok sám vykonať výmaz spoločenstva z registra spoločenstiev. Skutočnosť, či spoločenstvo po ukončení konkurzného konania alebo pri zrušení či zamietnutí konkurzu nemá majetok, si vie správny orgán zistiť z Obchodného vestníka, ktorý je verejne prístupný. Na základe príslušného rozhodnutia konkurzného súdu, ktoré zakladá dôvod na výmaz spoločenstva z registra, by tak, podľa nášho názoru, mohol správny orgán vykonať výmaz spoločenstva z registra spoločenstiev. Jediným rozdielom oproti postupu pri výmaze obchodnej spoločnosti z obchodného registra, podľa ust. § 68 OBZ, je z hľadiska ochrany práv zapísanej osoby možnosť podať odvolanie proti rozhodnutiu súdu o výmaze spoločnosti z obchodného registra. S prihliadnutím na ust. § 7 ods. 11 ZoVB¹²⁾ by podanie opravného prostriedku proti takému rozhodnutiu nepripadalo do úvahy. To sa však v konečnom dôsledku nepripúšťa ani pri podaní návrhu na výmaz spoločenstva príslušným orgánom spoločenstva.

Naša právna úvaha však smeruje k záveru, že zákon explicitne neupravuje, kto, kedy a za akých podmienok podáva návrh na výmaz spoločenstva z registra, tak ako to zákonodarca urobil pri podaní návrhu na zápis spoločenstva do registra v zmysle ust. § 7 ods. 2 ZoVB. Ako už bolo uvedené, aplikácia ust. § 7 ods. 8 ZoVB aj na podanie návrhu na výmaz spoločenstva je problematická vzhľadom na zvláštny charakter 15-dňovej lehoty, zakotvanej v tomto ustanovení. Bolo by asi absurdné žiadať, aby pri skončení konkurzného konania pre nedostatok majetku spoločenstva, so súčasným nepodaním alebo oneskoreným podaním návrhu na výmaz spoločenstva z registra, musel byť podaný nový návrh na vyhlásenie konkurzu len preto, aby sa pri opätovnom naplnení dôvodov na výmaz spoločenstva stihla zákonná lehota, uvedená v ust. § 7 ods. 8 ZoVB. Ak však v konkurznom konaní vedenom voči spoločenstvu vlastníkov nastanú

12) Toto ustanovenie totiž vylučuje akúkoľvek aplikáciu zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v platnom znení (správny poriadok) na konania upravené ZoVB, t. j. správne konania týkajúce sa registrácie spoločností, ich zmien a výmazu.

skutočnosti uvedené za písm. b) až e) vyššie uvedeného výpočtu, v zmysle ust. § 68 ods. 4 OBZ to bude znamenať, že na zostávajúci majetok spoločenstva sa musí vykonať likvidácia. Po ukončení podá likvidátor spoločenstva návrh na jeho výmaz z registra spoločenstiev, pričom však musí dbať na to, aby bol v dome zabezpečený nerušený výkon správy formou správcu. Z kon totíž vo viacerých ustanoveniach predpokladá, že bytový dom by ani jeden deň nemal byť bez zabezpečenia riadneho výkonu správy jednou z dovolených foriem (napr. ust. § 6 ods. 2 a § 7d ods. 2 ZoVB). Preto by v dôsledku ukončenia konkurzného konania a následnej likvidácie spoločenstva nemala nastať situácia, kedy bude spoločenstvo vlastníkov vymazané z registra spoločenstiev a zároveň vlastníci nebudú mať v dome zabezpečený výkon správy prostredníctvom správcu. Vzhľadom na dikciu ust. § 7d ods. 2 ZoVB, ktoré sa vzťahuje výlučne na zrušenie spoločenstva na základe dobrovoľného rozhodnutia vlastníkov, však takéto riziko môže v praxi nastať pri dôvode zrušenia spoločenstva podľa ust. § 7d ods. 1 písm. c) ZoVB, t. j. v dôsledku vyhlásenia konkurzu alebo zamietnutím návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku.

Reštrukturalizácia spoločenstva vlastníkov

V súvislosti s ust. § 7 ods. 9 písm. b) ZoVB je tiež diskutabilné, či sa aj na spoločenstvá vlastníkov primerane aplikuje inštitút reštrukturalizácie, vrátane zápisu tejto skutočnosti do registra spoločenstiev. Opätovne musíme konštatovať, že ZoKaR túto možnosť nevylučuje, aj keď z pohľadu veci a výkladu príslušných ustanovení ZoKaR vyplýva, že tento ozdravovací proces, ktorým má zabrániť konkurzu, sa vzťahuje najmä na podnikateľské subjekty. Podľa M. Ďuricu¹³⁾ sa táto možnosť v rámci európskeho konkurzného práva poskytuje zásadne len podnikateľským subjektom. Účelom tohto sanačného postupu je ekonomická záchrana dlžníka, ktorému sa umožňuje počas sanačného konania pokračovať v podnikateľskej alebo inej ekonomickej aktivite pod dozorom súdu, správcu a veriteľov. Reštrukturalizácia teda predpokladá pokračovanie v ekonomickej aktivite dlžníka, pričom dlžník by mal mať zachované tie ekonomicke prostriedky, ktoré sú z hľadiska pokračovania v tejto činnosti potrebné. Spoločenstvá vlastníkov však žiadnu ekonomicke aktivitu za účelom dosahovania zisku (t. j. podnikanie) nevyvíjajú, z dôvodu, že takáto činnosť majú *ex lege* zakázanú (ust. § 7b ods. 1 a 4 ZoVB). Ich jedinou činnosťou je výkon správy bytového domu, v rámci ktorého sú odkázané viac-menej len na finančné príspevky od vlastníkov bytov a nebytových priestorov, ktorých majetkové hodnoty spravujú. Spoločenstvá vlastníkov nespĺňajú základný teoretický predpoklad začatia reštrukturalizačného konania.

V prípade, ak by sme pripustili, že sa konanie o reštrukturalizácii vzťahuje aj na spoločenstvá vlastníkov, k čomu sa neprikláňame, nie je zrejmé, z akého dôvodu zákonodarca do ust. § 7 ods. 9 písm. b) ZoVB nezahrnul ako povinne zapisujúci údaj do registra aj povolenie reštrukturalizácie v zmysle ust. § 116 ZoKaR, keď vyhlásenie konkurzu na majetok spoločenstva či jeho vstup do likvidácie sa v registri vyznačujú. Faktom však zostáva, že ak pristúpime k formálnemu výkladu príslušných noriem ZoVB a ZoKaR, zo žiadnej z nich nemožno explicitne vyvodiť záväznú aplikáciu režimu reštrukturalizácie na spoločenstvá vlastníkov, hoci ide o právne entity nezakázané na účel podnikania, pre ktoré je tento inštitút primárne určený.

13) ĎURICA, M.: Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár; Bratislava: C. H. Beck, 2012, s. 724.

Záver

V predloženom článku sme sa snažili poukázať na niektoré dôsledky, ktoré so sebou prináša aplikácia ZoKaR na spoločenstvá vlastníkov bytov a nebytových priestorov. Tie primárne upravuje ZoVB, ktorý vo svojich ustanoveniach síce pripúšťa použitie noriem konkurzného práva na právny režim spoločenstiev vlastníkov, avšak ich dôsledná aplikácia prináša v právnej praxi nevyhnutné dôsledky spočívajúce v zastavení alebo zrušení konkurzu spoločenstva pre nedostatok majetku. Navyše, s ohľadom na normy regulujúce rozsah majetku spoločenstva vlastníkov a jeho postavenie ako nepriameho zástupcu vlastníkov, sa domnievame, že zákonodarca by mal súčasnú právnu úpravu prehodnotiť a následne spoločenstvá vlastníkov buď úplne vyňať z režimu ZoKaR, alebo to vyriešiť len primeranou aplikáciou za súčasnej zmeny právnej úpravy majetkových pomerov spoločenstva. V tejto súvislosti pre porovnanie uvádzame, že spoločenstvá vlastníkov v Českej republike¹⁴⁾ môžu nadobúdať veci, práva alebo nebytové priestory, avšak iba na účel výkonu správy. Za týchto okolností má následne primeraná aplikácia konkurzu a reštrukturalizácie na spoločenstvá vlastníkov svoje opodstatnenie. Naopak, v nemeckej právnej úprave je výslovne zakotvené, že konkurzné konanie na majetok v správe spoločenstva vlastníkov viesť nemožno.¹⁵⁾ Spoločenstvo vlastníkov sa preto, podľa nemeckého práva, nemôže dostať do platobnej neschopnosti. Aj týmito zahraničnými úpravami by sa teda náš zákonodarca mohol pri prípadnej novelizácii ZoVB inšpirovať.

14) V tejto súvislosti poukazujeme na ust. § 9 zákona č. 72/1994 Sb. o vlastníctví bytů, ktorý však bude v ČR platiť len do 1. 1. 2014, kedy má nadobudnúť účinnosť nový český Občiansky zákonník (zákon č. 89/2012 Sb.), ktorý už vo svojich ustanoveniach obsahuje právnu úpravu vlastníctva bytov (v podobe tzv. bytového spoluvlastníctva) vrátane správy domov. V ust. § 1195 ods. 1 nového českého Občianskeho zákonníka sa zachováva doterajšia koncepcia, podľa ktorej spoločenstvo vlastníkov jednotiek môže nadobúdať majetok a nakladať s ním iba na účel správy domu a pozemku.

Trest domáceho väzenia a aplikácia elektronického monitoringu s akcentom na probáciu

PhDr. Vladimír CEHLÁR

probačný a mediačný úradník, Okresný súd Žilina

CEHLÁR, V.: Trest domáceho väzenia a aplikácia elektronického monitoringu s akcentom na probáciu; Justičná revue, 65, 2013, č. 2, s. 241 – 251.

Príspevok je zameraný na poznanie súčasného stavu aplikácie trestu domáceho väzenia z pohľadu probačnej činnosti a súčasne sa snaží poukázať na možnosti, ktoré vznikajú v rámci elektronického monitoringu odprezentovaný v koncepte na roky 2011 až 2020. V tejto súvislosti sa autor príspevku zaoberá aplikáciou elektronického monitoringu v EÚ a zviditeľňuje jeho ďalšie možnosti využitia v rámci SR. V poslednej kapitole podáva návrhy (podnety), ktoré by mali byť uvažované v širšom kontexte a v širších súvislostiach, ktoré elektronický monitoring determinujú v rámci jednotlivých programov tak, aby systém bol efektívnejší a efektívnejší nielen na monitorovanie páchatelov a ich kontrolu, ale aj v oblasti ochrany obetí domáceho násillia.

Úvod

V jednej z úvah nad vznikom trestu domáceho väzenia sa konštatuje, že história trestu domáceho väzenia je taká stará ako ľudstvo samo. Ak sa pozrieme do minulosti, trest sa využíval aj voči známym osobnostiam, ktoré boli buď politicky alebo spoločensky nepohodlnými, a súčasne bolo netaktické odsúdiť ich k trestu odňatia slobody. Do tejto kategórie možno zaradiť Galileu Galileiho, ktorý bol v roku 1633 odsúdený k trestu domáceho väzenia. Domáce väzenie absolvoval aj Napoleon Bonaparte na ostrove Svätej Heleny. Základom trestu domáceho väzenia bol uložený pre členov ruskej cárskej rodiny, ktorí boli sledne v roku 1918 popravená bolševikmi.¹⁾ Takých príkladov je, samozrejme, viac a dáme prednosť súčasnosti pred minulosťou.

Po rekodifikácii trestných kódexov (v roku 2005) dochádza na Slovensku k výraznej silnenej inštitúte restoratívnej, ktorý primeraným spôsobom zasahuje a ovplyvňuje konanie z pohľadu jeho možných odklonov. Ich cieľom, okrem iného, je ukládanie nových trestov a využívanie inštitúty mediácie. V tejto súvislosti sme sa rozhodli venovať pozornosť alternatívnemu trestu domáceho väzenia, ktorý je v zahraničí prezentovaný ako efektívny nástroj znižovania počtu odsúdených v preplnených väzniciach. Smyslom zoru, že táto odborná oblasť musí byť vo väčšej miere prezentovaná z viacerých aspektov pohľadu. Za relevantné považujeme vnieť do tejto problematiky väčší nadhľad a dokázali pomenovať „čo je elektronický monitoring“ a akú úlohu v tomto procese zohráva jeden z jeho produktov, ktorým je trest domáceho väzenia. Súčasnne máme záujem o